

Öppna jämförelser i socialtjänsten

Handlingsplan för socialtjänst
och hemsjukvård 2010–2014

Citera gärna Socialstyrelsens rapporter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Artikelnr 2010-6-12

Publicerad www.socialstyrelsen.se, juni 2010

Innehåll

<i>Bakgrund</i>	5
Syfte och mål	5
Målgrupper	6
Områden som omfattas	6
Avgränsningar	6
<i>Nuläge</i>	7
Tillgång på data i officiell socialtjänststatistik, enkätstudier och kvalitetsregister	7
Äldre	7
Ekonomiskt bistånd	8
Social barn- och ungdomsvård	8
Missbruk	8
Stöd till personer med funktionsnedsättning	9
Hälsodataregister	9
Indikatorer och mått	9
Äldreomsorg och hemsjukvård	9
Social barn- och ungdomsvård	9
Stöd till personer med funktionsnedsättning	9
Ekonomiskt bistånd	9
Missbruks- och beroendevård	10
Jämförelseprojektet	10
Insamling, redovisning och analys	10
Äldreomsorg och hemsjukvård	10
Missbruks- och beroendevård	10
Stöd till personer med funktionsnedsättning, social barn och ungdomsvård samt ekonomiskt bistånd	11
Kommundatabasen	11
<i>Utveckling</i>	12
Öka tillgången till data	12
Statistikutveckling	12
Personalstatistik	13
Enkät och registerdata	14
Nationellt register för enkätdata för öppna jämförelser	15
Nationella brukarundersökningar	15
Rättsliga frågor, förordning och Socialstyrelsens författningssamling	16
Effektivitet	17
Utveckla indikatorer och mått	17
Indikatorer	17
Kvalitetsområden	18
Begrepp och termer	19
Insamling, redovisning och analys	20
Målgruppsanalys	20

Presentationsformer	20
Webbpresentationer	21
Övriga presentationer	22
<i>Styrning, samordning och samverkan</i>	23
Styrning och samordning	23
Styrgrupp	23
Samordningsgrupp	23
Beredningsgrupp	23
Projektledning	23
Referens- och dialoggrupper	23
Samverkan	24
Externa projekt/utredningar	24
Interna projekt	24
<i>Riskanalys</i>	25
<i>Kommunikation</i>	26

Bakgrund

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) intensifiera utvecklingen av öppna jämförelser och öka tillgången på data av god kvalitet inom socialtjänstens olika verksamhetsområden och inom primärvårdens hemsjukvård. Uppdraget ska pågå under fem års tid. Öppna jämförelser ska publiceras regelbundet, minst en gång per år.

Socialstyrelsen ska till regeringen redovisa en sammanhållen handlingsplan för hela socialtjänsten och hemsjukvården samt en lägesrapport senast den 31 maj 2010. Dessa rapporter redovisas nedan. I fyra delrapporter (bilagor) redovisar Socialstyrelsen mer detaljerade planer för verksamhetsområdena:

- social barn- och ungdomsvård
- missbruks- och beroendevård
- stöd till personer med funktionsnedsättning
- ekonomiskt bistånd.

I januari 2010 överlämnade Socialstyrelsen en handlingsplan för äldreomsorgen och hemsjukvården till regeringen.

I den handlingsplanen för socialtjänst och hemsjukvård redovisar Socialstyrelsen de aktiviteter som är gemensamma för samliga delprojekt. I delprojektplanerna redovisas de aktiviteter som är specifika för varje verksamhetsområde.

Syfte och mål

Målet är att det vid utgången av år 2014 ska finnas lätt tillgängliga, aktuella, ändamålsenliga och tillförlitliga öppna jämförelser över kvalitet, resultat och effektivitet inom socialtjänst och hemsjukvård, anpassade till berörda målgruppers behov. *Delmålen* är att:

- den officiella statistiken och övrig socialtjänststatistik ska innehålla relevanta, aktuella och säkra data med hög aktualitet
- det ska finnas en strukturerad dokumentation om brukarnas behov och insatser i äldreomsorg/hemsjukvård samt strukturerad dokumentation om skäl till insatser inom social barn- och ungdomsvård och ekonomiskt bistånd
- det ska finnas fler målgruppsanpassade och mätbara nationella indikatorer på kvalitet och effektivitet
- det ska finnas en webbplats med målgruppsanpassade presentationer som är kända och använda av personer i målgrupperna
- det ska finnas analyser på nationell, regional och lokal nivå, som ska vara kända och användas av berörda målgrupper
- stödja kommunerna i arbetet med att förbättra verksamheten.

Syftet med öppna jämförelser är att förbättra socialtjänstens och hemsjukvårdens kvalitet genom att det ska vara ett relevant underlag för politiska beslut på olika nivåer och ett effektivt verktyg för verksamhetsutövarnas förbättringsarbete. Det ska också vara ett underlag för uppföljning och utvärdering av socialtjänstens verksamheter. Brukare/klienter, anhöriga och medborgare ska få relevant information om verksamheterna - bland annat för att kunna göra olika val.

Målgrupper

Målgrupperna för öppna jämförelser inom socialtjänst och hemsjukvård är

- ledande tjänstemän och politiker i kommuner och landsting
- nationella beslutsfattare
- verksamhetsnära beslutsfattare och personal
- medborgare, brukare, patienter och närstående.

Områden som omfattas

Denna plan avser insatser enligt socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och hemsjukvård inom primärvården enligt 5 och 18 §§ hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Handlingsplanen omfattar områdena

- äldreomsorg enligt SoL och hemsjukvård enligt 5 och 18 §§ HSL
- stöd till personer med funktionsnedsättning enligt SoL, LSS och hemsjukvård enligt 5 och 18 §§ HSL
- missbruks- och beroendevård
- social barn- och ungdomsvård
- ekonomiskt bistånd

Under 2010 utreds om det är möjligt att också inkludera

- familjerätt
- familjerådgivning
- socialtjänstens insatser för brottsoffer.

Avgränsningar

Denna plan avser endast den av kommunerna finansierade sjukvården samt sådan hemsjukvård till äldre och personer med funktionsnedsättningar som finansieras av landsting och drivs inom primärvården.

Planen omfattar endast den beroendevård som gemensamt drivs av kommuner och landsting. Den beroendevård som enbart drivs av landstinget omfattas inte.

Planen omfattar inte heller introduktionsersättning för nyanlända flyktingar.

Nuläge

Socialstyrelsen har sedan 2007 haft regeringens uppdrag att utveckla öppna jämförelser inom vården och omsorgen om äldre och har presenterat öppna jämförelser av kvalitet inom kommunernas vård och omsorg om äldre i Äldreguiden och i två rapporter. SKL har också publicerat tre öppna jämförelser över äldres vård och omsorg.

Socialstyrelsen presenterade år 2009 den första öppna jämförelsen inom den kommunala och landstingsdrivna missbruks- och beroendevården.

Inom socialtjänstens övriga verksamhetsområden har varken Socialstyrelsen eller SKL presenterat några öppna jämförelser.

Tillgång på data i officiell socialtjänststatistik, enkätstudier och kvalitetsregister

Socialstyrelsen har sedan år 2006 arbetat med att på ett systematiskt sätt utveckla den officiella statistiken för socialtjänstens olika verksamheter. Syftet är bland annat att utveckla de data den officiella socialtjänststatistiken baseras på till att i högre grad bestå av register innehållande personnummerbaserade uppgifter. Socialstyrelsen ansvarar idag för sex socialtjänstregister och därutöver olika mängddata.

Kvalitetsregister motsvarande de som finns inom hälso- och sjukvården finns inte inom socialtjänsten. Huvudmännen ansvarar för kvalitetsregistren inom hälso- och sjukvården. Några av dessa, till exempel Senior Alert och Palliativa registret kan vara av intresse för jämförelser av kvaliteten inom kommunernas hemsjukvård och landstingen primärvårdsdrivna hemsjukvård för äldre och personer med funktionsnedsättning. Täckningsgraden i nämnda register är dock för närvarande låg.

Socialstyrelsen ansvarar för hälsodataregistren från vilka vissa relevanta data kan hämtas.

Äldre

Den officiella statistiken om äldreomsorgen kompletterades år 2007 med personnummerbaserade uppgifter vid sidan av tidigare mängdstatistik på kommunnivå. Den innehåller uppgifter om beviljade insatser som beslutats enligt 4 kap. 1 § SoL samt om mottagare av kommunal hälso- och sjukvård enligt HSL.

Sedan 2008 pågår arbete med att utveckla och pröva en modell för att beskriva äldre personers behov samt beslutade och genomförda insatser enligt socialtjänstlagen. Modellen har prövats i några kommuner och under 2010 kommer fler kommuner att ingå i försöksverksamheten. Därutöver har Socialstyrelsen utvecklat en modell för beskrivning av effektivitet inom äldreomsorgen.

En omfattande insamling har gjorts av underlag till indikatorer för öppna jämförelser med hjälp av webbenkäter ställda till kommuner, landsting och enskilda utförare. Insamlingen avser såväl uppgifter på kommunnivå som stadsdelsnivå i de tre storstäderna, som enhetsnivå. Dessa uppgifter har kvalitetssäkrats och stegvis utvecklats till att på ett mer allsidigt sätt kunna redovisa kvalitetsutvecklingen. Dessa kvalitetsindikatorer redovisas årligen i Äldreguiden och under 2007 och 2008 presenterades även uppgifterna på kommungruppsnivå i en särskild rapport.

Den första nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen presenterades 2009 och resultaten av en ny studie presenteras hösten 2010.

Ekonomiskt bistånd

Socialstyrelsens officiella statistik bygger på personnummerbaserade uppgifter samt mängduppgifter på kommunnivå. Den innehåller bland annat uppgifter om antalet personer och hushåll som får ekonomiskt bistånd, hushållstyp, vilket belopp som betalats ut samt biståndsperiodens varaktighet.

Socialstyrelsen har, i samverkan med SKL, sedan 2007 arbetat med att komplettera statistiken om ekonomiskt bistånd med uppgifter om orsaker till behov av och ändamål med ekonomiskt bistånd. Ett system gemensamt för alla kommuner för att registrera uppgifterna är klart och uppgifterna kommer att ingå i den officiella statistiken från och med 2010. En rapport med statistik för år 2010 publiceras 2011.

Socialstyrelsen har undersökt möjligheten att samla in och behandla uppgifter om vilka andra insatser som kommunerna ger till personer med behov av försörjningsstöd. En sådan insamling kräver dock förordningsändringar. En rapport om detta lämnades till regeringen i början av 2010.

Social barn- och ungdomsvård

Den officiella statistiken bygger på personnummerbaserade uppgifter om dygnsvårdsplaceringar och typ av placering (institution och familjehem) samt mängduppgifter på kommunnivå om öppenvårdsinsatser. Uppgifterna gäller insatser som är behovsprövade och som beslutas enligt SoL och LVU.

Sedan 2008 arbetar Socialstyrelsen med att utvidga insamlingen av data som gäller den sociala barn- och ungdomsvården genom ett personnummerbaserat system. Statistiken ska också kompletteras med uppgifter om skälen till insats och typ av öppenvårdsinsatser. För att genomföra detta krävs en ändring av bilagan till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Missbruk

Den officiella statistiken över kommunernas vård, stöd och behandling för vuxna med missbruksproblem bygger på personnummerbaserade uppgifter om tvångsvård enligt LVM samt mängduppgifter över de individuellt behovsprövade insatser som beslutats enligt SoL.

Socialstyrelsen lämnade år 2006 ett förslag till regeringen om en personnummerbaserad statistik för missbruks- och beroendevården. Det innehåller också ett förslag till att samla in statistik över insatser för anhöriga. För att

genomföra förslaget krävs en ändring av bilagan till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Den officiella statistiken bygger på personnummerbaserade uppgifter samt mängduppgifter på kommunnivå om beslutade insatser enligt SoL, LSS och kommunal hemsjukvård enligt HSL.

Hälsodataregister

Socialstyrelsens patientregister och läkemedelsregister innehåller relevanta data som kan användas för öppna jämförelser av hemsjukvård och beroendevård.

Indikatorer och mått

Äldreomsorg och hemsjukvård

I Äldreguiden redovisas idag ett 30-tal indikatorer på kommunnivå och några av dessa också på enhetsnivå. Därutöver finns tio andra indikatorer redovisade i Socialstyrelsens rapport Nationella kvalitetsindikatorer, vården och omsorgen om äldre personer, 2009 och 14 andra indikatorer redovisade i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom. Data för dessa indikatorer finns endast i ett fåtal fall tillgängliga för redovisning på nationell nivå.

SKL har i sina årliga öppna jämförelser redovisat ett antal indikatorer om kvaliteten i vården och omsorgen om äldre. Indikatorerna bygger på befintlig statistik och belyser den kommunala omsorgen men också medicinska och andra insatser, för vilka kommuner och landsting har ett delat ansvar och där utfallet på indikatorn är tänkt att belysa hur väl samverkan mellan huvudmännen fungerar.

Social barn- och ungdomsvård

Socialstyrelsen har definierat 21 indikatorer för att belysa kvaliteten inom den sociala barn- och ungdomsvården. Indikatorerna belyser främst struktur- och processvariabler i myndighetsutövningen.

Stöd till personer med funktionsnedsättning

Socialstyrelsen har definierat tolv indikatorer för det psykosociala stödet till personer med schizofreni. Indikatorerna presenteras i den preliminära versionen av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för psykosociala insatser för personer med schizofreni.

Ekonomiskt bistånd

SKL har inom ramen för jämförelseprojektet testat några mått som berör ekonomiskt bistånd.

Missbruks- och beroendevård

Socialstyrelsen presenterade i samråd med SKL och Statens institutionsstyrelse den första öppna jämförelsen inom missbruks- och beroendevården i juni 2009. Jämförelserna är i hög grad baserade på tidigare inrapporterad data i nationella register. Erfarenheterna från detta arbete är en viktig kunskapsbas för det fortsatta arbetet med utveckling av indikatorer.

Jämförelseprojektet

SKL initierade det så kallade jämförelseprojektet i samverkan med Finansdepartementet i syfte att utveckla mått och jämförelsetal inom socialtjänsten och andra kommunala verksamhetsområden. Jämförelseprojektet har inte till syfte att utveckla och redovisa nationella öppna jämförelser men kan ge idéer till nationella indikatorer/mått för öppna jämförelser.

Projektet bygger på lokala nätverk som utarbetar indikatorer inom bland annat äldreomsorg, stöd till personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg. Syftet är att testa olika mått och att kommunerna som deltar i projektet ska kunna jämföra sig med varandra samt följa verksamhetens kvalitet över tid.

Insamling, redovisning och analys

Äldreomsorg och hemsjukvård

Socialstyrelsen redovisade i januari 2010 en handlingsplan för öppna jämförelser av äldreomsorg och hemsjukvård.

En omfattande datainsamling genomförs årligen. Den omfattar såväl kommuner, landsting som enskilda utförare. Tillgängliga registeruppgifter och data från andra undersökningar kompletteras med enkätdata för att kunna presentera kvalitetsindikatorer på kommun-, stadsdels- samt enhetsnivå (äldreboenden, korttidsboenden, hemtjänst och dagverksamhet). En webbapplikation, Äldreguiden, har utvecklats och stegvis byggts om för att presentera den utökade mängden kvalitetsindikatorer. Äldreguiden har främst haft brukare och medborgare som målgrupp. Två analysrapporter har publicerats. Hösten 2010 redovisar Socialstyrelsen öppna jämförelser i äldreguiden där även data från Socialstyrelsens brukarundersökning 2010 kommer att redovisas. Socialstyrelsen och SKL kommer i december 2010 också att publicera en gemensam rapport med öppna jämförelser av äldres vård och omsorg.

SKL:s öppna jämförelser har presenterats i pappersformat och har primärt haft kommuner och landstingsledning som målgrupp.

Parallellt med detta har SKL:s arbete med KPB (kostnad per brukare) utvecklats inom äldreomsorgen och flera rapporter har publicerats.

Missbruks- och beroendevård

En andra datainsamling genomförs våren 2010. Utveckling av ny plattform för redovisning av öppna jämförelser inom missbruks- och beroendevården pågår. Plattformen ska färdigställas under våren 2010 och användas för publiceringen hösten 2010 av insamlade data.

Stöd till personer med funktionsnedsättning, social barn och ungdomsvård samt ekonomiskt bistånd

Socialstyrelsen har inte tidigare samlat in eller redovisat öppna jämförelser för att belysa kvalitetsaspekter inom områdena. Andra typer av jämförelser och analyser har emellertid genomförts utifrån den officiella statistiken och annan uppgiftsinhämtning.

Våren 2010 samlar Socialstyrelsen in data främst om myndighetsutövningen inom kommunernas sociala barn- och ungdomsvård. Öppna jämförelser som bygger på dessa data kommer att publiceras hösten 2010.

Öppna jämförelser av stödet till personer med funktionsnedsättning kommer också att publiceras under hösten 2010. De kommer främst att byggas på redan tillgängliga data.

Utveckling av en tillfällig plattform för publicering av öppna jämförelser inom barn- och ungdomsvården och stödet till personer med funktionsnedsättning pågår.

Kommundatabasen

Vissa mått från jämförelseprojektet redovisas i Rådets för främjande av kommunala analyser (RKA) databas, Kommundatabasen. Kommunerna rapporterar själva in till databasen och det är i huvudsak de 184 kommuner som valt att delta i jämförelseprojektet som lämnat uppgifter.

Utveckling

Öka tillgången till data

Statistikutveckling

Socialtjänststatistiken är ett viktigt underlag för öppna jämförelser men den behöver utvecklas för att bättre spegla förändringar i verksamheterna och utgöra underlag för jämförelser av socialtjänstens kvalitet och effektivitet. Den bör kunna ge svar på grundläggande frågor om individers funktionstillstånd och/eller orsaker till insatser, vilka insatser som ges men även insatsernas omfattning, kostnader, resultat/effekter och kvalitet. Sedan 2007 pågår ett sådant utvecklingsarbete inom Socialstyrelsen. En stor del av utvecklingsarbetet samordnas inom det så kallade Paraplyprojektet (bilaga). Vägledande för projektet är att de data som ska samlas in är relevanta och till nytta för olika intressenter, så att de kommer till användning och att inrapporteringsbördan för kommuner och landsting inte blir för stor.

Mål

Målet är att det år 2014

- ska finnas testade system för personnummerbaserad statistik för biståndsbeslutade insatser, dels för missbrukarvård som bedrivs enligt SoL, dels för hela sociala barn- och ungdomsvården (prioritet 1)
- ska finnas personnummerbaserad statistik för äldreomsorgen/ hemsjukvården som omfattar
 - en beskrivning av brukarens/patientens behov av insatser (prioritet 1)
 - en mer detaljerad beskrivning av beslutade och utförda insatser inom socialtjänst och hälso- och sjukvård i både ordinärt och särskilt boende (prioritet 1)
- ska pågå arbete med att utveckla en personnummerbaserad statistik för SoL och LSS insatser samt hemsjukvård för personer med funktionsnedsättning som omfattar
 - en beskrivning av brukarens/patientens behov av insatser (prioritet 1)
 - en mer detaljerad beskrivning av beslutade och utförda insatser
- inom socialtjänst och hälso- och sjukvård i både ordinärt och
- särskilt boende (prioritet 1)
- ska finnas teoretiska modeller för insamling av data som redovisar vissa öppna, ej biståndsbeslutade insatser inom missbruks- och beroendevård, ekonomiskt bistånd, barn- och ungdomsvård, stöd till personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg (prioritet 1)
- ska finnas ökad tillgång till data om kvalitet inom samtliga verksamhetsområden (prioritet 1)

Förutsättningar för att nå målen

Att förändra och utveckla statistiken för socialtjänsten är ett arbete som är omfattande, kostsamt och tidskrävande. Det är också beroende av utvecklingen inom flera andra områden. En given förutsättning är att de rättsliga frågorna är utredda och att ändringar i lag, förordning och föreskrifter är genomförda.

En andra förutsättning är att kommunernas dokumentations- och IT-system har anpassats så att de kan leverera data för nationella insamlingar. Detta förutsätter i sin tur att ett nationellt fackspråk utvecklas för vård och omsorg.

SKL betonar att en tredje förutsättning är att kommunerna och SKL tillförs resurser för denna utveckling.

Möjligheten att insamla data beror i hög grad på hur snabbt den nationella strategin för eHälsa, tidigare kallad nationell strategi för vård och omsorg, kan utvecklas och genomföras. Det krävs också att den nationella informationsstruktur för vård och omsorg som levererades 2009 tillämpas .

Socialstyrelsen har under våren 2010 upptäckt fel i datainsamlingen för 2009 års officiella statistik. Det innebär att Socialstyrelsen inte kan publicera stora delar av den officiella statistiken för äldres vård och omsorg år 2010. En utredning pågår för att bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa statistikinsamlingen. Bristen på uppgifter i den officiella statistiken innebär att vissa data inte kan presenteras i Äldreguiden.

Personalstatistik

SKL ansvarar för personalstatistiken för socialtjänst och hemsjukvård. Den innehåller uppgifter om kommunalanställd personal. Däremot saknas statistik över personal anställd hos privata och ideella utförare vilket är en brist vid nationell uppföljning.

Socialstyrelsen samlar för närvarande in data om utbildning och personaldimensionering direkt från kommunerna och privata utförare till öppna jämförelser inom äldreomsorgen. För att minska uppgiftslämnarbördan för kommunerna vore en fördel om uppgifter istället kunde hämtas från nationellt register. Frågan om en officiell enhetlig registerbaserad personalstatistik ska utredas med utgångspunkt i betänkandet SOU 2009:25, Samordnad kommunstatistik för styrning och uppföljning – ”KOMSTAT- utredningen”.

I betänkandet föreslås bland annat att SCB ges i uppdrag att från och med verksamhetsåret 2010 löpande publicera övergripande kommunal personalstatistik innefattande all personal sysselsatt i kommunalt finansierad verksamhet. Redovisningen ska delas upp på egen personal respektive på personal som är anställd hos alternativa utförare.

Förslagen bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Mål

- År 2011 ska frågan om ett system för insamling av personaldata inom socialtjänst och hemsjukvård, oavsett om verksamheten bedrivs i offentlig eller privat regi, vara utredd (prioritet 2)

- År 2014 ska det finnas en personalstatistik av god kvalitet som är oberoende av utförare (prioritet 2)

Förutsättningar för att nå målen

En ändring av uppgiftsinsamlingen av uppgifter om personal i socialtjänsten kräver tid, resurser och anpassning av kommunernas och privata utförares dokumentations- och IT-system. SCB:s arbetsställeindelning och därtill anknutna näringsgrenskoder för kommuner och landsting måste vara förbättrad. Förslaget är också beroende av regeringens ställningstagande till KOMSTAT- utredningens förslag.

Enkät och registerdata

En stor del av de data som krävs för öppna jämförelser kommer under överskådlig tid att samlas in genom enkäter till kommuner och landsting. Det gäller i synnerhet uppgifter på enhetsnivå. I takt med att olika nationella register - socialtjänstregister, hälsodataregister, kvalitetsregister och andra register - utvecklas kommer data i högre uträkning att kunna hämtas därifrån.

Under 2010 samlas de flesta data till öppna jämförelser för äldreomsorg och hemsjukvård, barn och unga samt missbruks- och beroendevård in genom enkäter.

Det samlade regeringsuppdraget om utveckling av öppna jämförelser inom socialtjänst och hemsjukvård gör det möjligt att mer samordnat insamla enkätdata från kommuner och landsting. Under 2010 kommer Socialstyrelsen och SKL att tillsammans med kommuner och landsting diskutera hur enkätinsamlingarna på bästa sätt ska samordnas och vilka tidpunkter som är lämpliga för insamling. Syftet är att minska uppgiftsbördan för kommuner och landsting.

Mål

- År 2014 ska möjligheten att inhämta data som krävs för öppna jämförelser från tillgängliga register väsentligt ha förbättrats.
- År 2011- 2014 ska samtliga enkäter som sänds ut kommuner och landsting vara samordnade och kommunicerade i god tid.

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målet krävs att det skett en väsentlig utbyggnad av officiell statistik, att statistikproduktionen utvecklats och att uppgifter som inte är nödvändiga fasats ut samt att det byggts upp kvalitetsregister för socialtjänsten. Kommunernas dokumentations- och IT-system behöver också ha utvecklats så att det exempelvis är möjligt att ”tanka ur” vissa uppgifter till nationell nivå. Det är också viktigt att samtliga enkätinsamlingar är kommunicerade med uppgiftslämnarna. Därtill krävs ett omfattande terminologiskt arbete.

Nationellt register för enkätdata för öppna jämförelser

Enkätdata som behövs för att presentera fastlagda indikatorer ska lagras i ett nationellt register som Socialstyrelsen förvaltar. Registret ersätter den databas som idag är knuten till Äldreguiden. Målet är att de data som samlas in ska vara personnummerbaserad.

Databasen ska på sikt också innehålla uppgifter från datainsamlingar inom socialtjänstens övriga verksamheter. Uppgifter bör finnas på såväl kommun- som enhetsnivå. Syftet är att systematisera de data som samlas in och att göra det möjligt att jämföra över tid och att kunna samköra data från olika register.

Mål

- År 2011 ska en utredning av förutsättningarna för att skapa ett sådant register vara klar (prioritet 2)
- Åren 2011-2014 sker en successiv uppbyggnad av registret (prioritet 2)

Förutsättningar för att nå målen

För att uppnå målen krävs att det finns rättsliga förutsättningar för att samla data över tid. Det krävs också att kommunernas och privata utförarens dokumentations- och IT-system är anpassade så att data elektroniskt kan överföras till Socialstyrelsen. Enhetliga begrepp och termer behöver därför utvecklas.

Nationella brukarundersökningar

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att årligen göra nationella brukarundersökningar för att ur brukares perspektiv följa upp kvaliteten inom vården och omsorgen om äldre. Data från 2010 års brukarundersökning kommer att presenteras i Äldreguiden hösten 2010.

Socialstyrelsen och SKL ska utreda möjligheten till brukarundersökningar inom andra verksamhetsområden. Tänkbara målgrupper inom socialtjänsten är barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med missbruk och personer som mottar ekonomiskt bistånd.

Metoderna för nationella brukarundersökningar inom socialtjänsten behöver utvecklas samt djupgående bortfallsanalyser utföras på redan genomförda brukarundersökningar.

Det som talar för brukarundersökningar är att det är angeläget att fånga brukares/klienters uppfattning och upplevelser av kvaliteten inom vården och omsorgen. Det som idag talar emot är att nationella brukarundersökningar är kostsamma och att bortfallet ofta är stort. Det stora bortfallet gör det svårt att dra några säkra slutsatser av undersökningarna. Det är därför angeläget att utreda vilka metoder, exempelvis enkät, intervju eller fokusgrupp, som är lämpligast.

Mål

- År 2012 ska en utredning om brukarundersökningar inom socialtjänstens olika verksamheter vara klar. Ett förslag till metod för brukarundersök-

ningar, hantering/reducering av bortfallen och en bedömning av kostnader för insamling av data ska finnas. (prioritet 2)

Förutsättningar för att uppnå målet

För att nå målet krävs att utredningen om brukarundersökningar inom socialtjänstens olika områden genomförs i nära samråd med kommuner, forskare och brukare. Utredningen ska innehålla en bedömning av kostnaderna för nationella brukarundersökningar inom fler områden än äldreomsorgen. Juridiska förutsättningar för bortfallsanalyser och insamlingar måste därutöver klarläggas.

Rättsliga frågor, förordning och Socialstyrelsens författningssamling

Det finns rättsliga hinder för att öka datainsamlingen och att insamla individdata.

Socialstyrelsen har i ett flertal studier och rapporter till regeringen påtalat att de författningmässiga förutsättningarna behöver anpassas för att möjliggöra en utökning av statistiken. Socialstyrelsen har också i sitt remissvar över Socialtjänstdatautredningen pekat att utredningen inte innefattar den nödvändiga anpassningen av regelverken för utveckling av den officiella statistiken.

Insamlingen av data till öppna jämförelser kräver att uppgifter finns dokumenterade hos kommunerna. Det är idag oklart hur långt kommunernas dokumentationsskyldighet sträcker sig för insatser i öppna verksamheter och insatser som ges utan biståndsbeslut.

Ett särskilt delprojekt ska utreda behovet av och möjligheten till ändringar och anpassning av lagstiftning, förordning och föreskrifter för att möjliggöra att Socialstyrelsen samlar in nya uppgifter från kommuner och landsting som underlag för officiell och annan statistik. Målet är att öppna jämförelser i framtiden, i större utsträckning än idag, ska bygga på registerdata och inte på särskilda enkäter.

Mål

- År 2011 ska Socialstyrelsen ha utrett de rättsliga förutsättningarna för utvecklingen av socialtjänststatistiken (prioritet 1)
- År 2012 ska Socialstyrelsen ha tagit fram förslag till ändringar i lag, förordning och föreskrifter (prioritet 1)
- År 2013 ska Socialstyrelsen ha gjort nödvändiga föreskriftändringar. (prioritet 1)

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen krävs

- att det inte finns hinder mot lag och förordningsändringar.

Effektivitet

Socialstyrelsen har arbetat med att ta fram ett inriktningsdokument kring hur effektivitet och kostnadseffektivitet i äldreomsorgen kan beräknas. Syftet är att ta fram ett antal indikatorer som belyser effektivitet. I rapporten Öppna jämförelser inom vården och omsorgen om äldre – Ekonomiskt perspektiv, som publiceras sommaren 2010, har förutsättningar diskuterats för hur nyckeltal som belyser effektivitet och kostnadseffektivitet kan tas fram. Förslag till möjliga nyckeltal lämnas i rapporten.

Det saknas idag uppgifter hos kommunerna och landstingen för att det ska vara möjligt att samla in data till dessa nyckeltal. För att belysa effektivitet behövs mer detaljerade uppgifter om äldreomsorgens kostnader, insatser och behov samt hur dessa relateras till målen för verksamheten. Kostnadsdata på enhetsnivå och en mer specificerad insatsstatistik behövs också. Ett första steg under 2010 är att utifrån de förslag till indikatorer som lämnats, prioritera vilken data som ska utvecklas. Därefter kan test av metod och innehåll ske innan en testinsamling kan göras under 2012.

Den struktur som beskrivs i rapporten Öppna jämförelser inom vården och omsorgen om äldre – Ekonomiskt perspektiv, kan också ligga till grund för utveckling av effektivitetsnyckeltal inom andra av verksamhetsområden inom socialtjänsten.

Mål

- År 2012 finnas en modell för beräkning av effektivitet inom socialtjänsten (prioritet 1)
- År 2013 finns effektivitetsmått för äldreomsorgen som är testade (prioritet 1)
- År 2014 görs insamling av jämförelsemått av effektivitet på kommunnivå inom äldreomsorgen och utveckling av effektivitetsmått pågår för övriga verksamhetsområden. (prioritet 1)

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen krävs

- att det finns data om behov, beslutade och utförda biståndsbeslutade insatser samt kostnader, vilket kräver ett omfattande utvecklingsarbete både nationellt, regionalt och lokalt
- att de rättsliga hindren för att till exempel insamla uppgifter om behov och öppna insatser är undanröjda
- att det finns mer detaljerade kostnadsdata än de som kommuner och landsting för närvarande kan redovisa.

Utveckla indikatorer och mått

Indikatorer

De öppna jämförelser som Socialstyrelsen hittills gjort av socialtjänstens verksamheter har främst byggts på indikatorer som beskriver struktur- och processkvalitet. Få jämförelser har gjorts av resultat, det vill säga den inverkan verksamheten har på brukaren. Skälet till att det i liten utsträckning

kunnat redovisas resultat är att det saknas befintliga eller jämförbara data om resultat både i nationella register och på kommunal nivå. Det saknas också i stor utsträckning forskning/studier som beskriver vad som utgör god kvalitet i socialtjänstens verksamheter och vilka resultat olika insatser ger.

Ett av skälen till att Socialstyrelsen i brist på resultatindikatorer använt struktur- och processindikatorer inom socialtjänsten är att en god strukturkvalitet förväntas ge förutsättningar för en hög processkvalitet, vilken i sin tur förväntas påverka resultat kvaliteten.

SKL redovisar processmått, resultat och resurser i sina öppna jämförelser av kommunernas vård och omsorg om äldre. Resultatmått avser den kommunala hemsjukvården däremot har inga resultatmått redovisats för kommunernas äldreomsorg.

Målet med öppna jämförelser är att kunna beskriva kvalitet, resultat och effektivitet. Socialstyrelsen kommer därför, i takt med att registerdata utvecklas, att komplettera struktur- och processindikatorer med resultatindikatorer. Målet är att redovisa en kombination av struktur-, process- och resultatindikatorer som så långt möjligt är baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Mål

- att åren 2011- 2013 göra en översyn och värdering av de indikatorer som använts idag och en successiv revidering och utbyggnad av indikatorer (prioritet 1)
- År 2014 ska det finnas indikatorer över struktur, process och resultat som är anpassade till målgruppernas behov och efterfrågan. Indikatorerna ska avse såväl kommunnivå som, så långt det är möjligt, enhetsnivå (prioritet 1)
- År 2014 ska det finnas en modell för utveckling och förvaltning av indikatorer i syfte att säkra kvalitén på indikatorerna. (prioritet 1)

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen krävs

- att det finnas data som gör det möjligt att ta fram resultat- och effektivitetsmått
- att data på ett kostnadseffektivt sätt kan fångas hos verksamhetsansvariga och att dessa data har god tillförlitlighet.

Kvalitetsområden

För att belysa en verksamhets kvalitet behövs kunskap om vad som avses med kvalitet. Utgångspunkter är lagstiftning och nationella styrdokument, brukarnas uppfattning, kommunala tjänstemäns bedömningar och professionernas uppfattningar. Socialstyrelsen och SKL har utifrån socialtjänstlagstiftningen beskrivit vad som ska karakterisera socialtjänstens insatser:

- Bygger på respekt för människors självbestämmande och integritet
- Utgår från helhetssyn, är samordnade och präglas av kontinuitet
- Är kunskapsbaserade och effektivt utförda

- Är tillgängliga och jämlikt fördelade
- Är trygga, säkra och präglas av rättsäkerhet i myndighetsutövningen.

Det pågående arbetet med att ta fram kvalitetsindikatorer visar att dessa områden behöver brytas ner och operationaliseras för att de ska kunna tjäna som grund för att ta fram indikatorer för Öppna jämförelser. En arbetsgrupp är tillsatt och arbetet beräknas vara klart hösten 2010.

För att få underlag för att fastställa indikatorer inom socialtjänsten bör också ett uppdrag om att belysa vad som främst utmärker kvalitet i socialtjänstens insatser läggas ut på forskare. Ett seminarium/ hearing kommer hösten 2010 att hållas med berörda intressenter, såsom brukare och personal inom socialtjänsten.

Mål

- Hösten 2010 är gemensamma kvalitetsområden för socialtjänsten framtagna och redovisade (prioritet 1)
- År 2011 finns en översikt om kvalitetsaspekter i socialtjänsten. (prioritet 2)

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen krävs en samverkan med forskare och att det finns forskare som har möjlighet att åta sig uppdraget att göra en forskningsöversikt. Det är också viktigt att kvalitetsområdena som tas fram blir förankrade i verksamheterna.

Begrepp och termer

För att kunna göra indikatorbaserade jämförelser valida krävs enhetliga, entydiga och jämförbara begrepp och termer. Ett sådant utvecklingsarbete pågår inom ramen för regeringsuppdraget om att utveckla ett nationellt fackspråk för vård och omsorg. Utgångspunkterna för arbetet med ett nationellt fackspråk är individens och patientens säkerhet, kvalitet, vård och omsorgsarbetet, kommunikation och samverkan mellan huvudmän samt öppen redovisning av vårdens och omsorgens resultat.

Arbetet med att ta fram enhetliga begrepp och termer för öppna jämförelser är omfattande och begreppen kommer att definieras fortlöpande under hela projektperioden i takt med att nya indikatorer tas fram.

Mål

- Åren 2010-2013 sker en successiv utveckling av termer och begrepp för öppna jämförelser (prioritet 1)
- År 2014 ska en väsentlig del av termerna och begreppen som används inom öppna jämförelser vara definierade (prioritet 1).

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen krävs ett nära samarbete med enhet för fackspråk och informatik vid Socialstyrelsen som arbetar med att utveckla ett nationellt

fackspråk. Arbetet med begrepp och termer ska följa den terminologiska arbetsprocessen och utgå från de etablerade metoder och principer för terminologiarbete som beskrivs i ISO 704:2009

Arbetet kräver också ett nära samarbete med personal hos kommuner, landsting och privata utförare och att termerna och begreppen används i vård och omsorg.

Insamling, redovisning och analys

Målgruppsanalys

För att effektivt kunna kommunicera med målgrupperna genomför Socialstyrelsen i samarbete med SKL en målgruppsanalys under våren 2010. Den ska bland annat visa vilken information som efterfrågas, i vilken form den bör presenteras och med vilken periodicitet.

Analysen genomförs med fokusgrupper och intervjuer med beslutsfattare (politiker och tjänstemän), enhetschefer, personal och brukare/anhöriga inom socialtjänstens olika verksamhetsområden. Beslutsfattare på nationell nivå intervjuas också. Analysen kommer att ligga till grund för ställningstaganden om indikatorer, presentationer och design av webbplats.

Mål

- År 2010 är målgruppsanalysen klar (prioritet 1)
- Åren 2010-2014 används målgruppsanalysen som stöd för att utveckla indikatorer för öppna jämförelser, presentationer och webbplattform (prioritet 1)
- 2013 är samtliga jämförelser som presenteras målgruppsanpassade. (prioritet 1)

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen krävs en väl genomförd målgruppsanalys.

Presentationsformer

Presentationsformerna är avgörande för hur målgrupperna för öppna jämförelser kommer att motta de data som publiceras. Det är angeläget att de uppgifter som presenteras är lättillgängliga och lätta att tolka. Det är samtidigt viktigt att jämförelserna är korrekt återgivna och tillförlitliga, vilket ibland kan vara svårt att förena med kravet på enkelhet och tolkbarhet. Eftersom flera målgrupper kan ha behov av jämförelser inom olika delar av socialtjänsten så är det viktigt att presentationerna bygger på en och samma grundmodell oavsett verksamhetsområde.

Det är också angeläget att jämförelserna blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och för människor med annat modersmål än svenska.

En metodgrupp har bildats för att undersöka om det är möjligt att ta fram *en* modell för att skapa index och värdeskalor som ska vara gemensamma för alla verksamhetsområden, men som kan vara olika för olika målgrupper. Idag används olika typer av index och värdeskalor.

Metodgruppen har också till uppgift att ta ställning till vilka krav som ska ställas på mätbarhet, bortfall och datakvalitet. Den ska också behandla hur data från små enheter kan redovisas utan att identiteten på brukare/klienter som deltar i verksamheten kan spåras. Slutligen ska gruppen ta ställning till frågor om mätfel och hur data ska redovisas i diagram och tabeller. Syftet är att ta fram en metodbok för arbetet med och presentationer av data för öppna jämförelser.

Mål

- År 2011 finns det en metodbok för arbetet med och presentationer av data samt att frågan om index är utredd (prioritet 1)
- Åren 2012 – 2014 bygger samtliga presentationer av öppna jämförelser de metoder som redovisas i metodboken. (prioritet 1)

Förutsättningar för att nå målet

För att målet krävs att arbetet bedrivs skyndsamt. Ett nära samarbete med forskare är en förutsättning.

Webbpresentationer

Socialstyrelsen har sedan 2007 publicerat öppna jämförelser för äldreomsorg och hemsjukvård i en särskild webbapplikation, Äldreguiden, samt i tre tryckta rapporter. Socialstyrelsen har också presenterat öppna jämförelser för missbruks- och beroendevården i en webbapplikation. Dessa applikationer kommer också att användas för år 2010 och 2011. Presentationerna av öppna jämförelser för övriga områden kommer, under åren 2010 och 2011, att göras i en tillfällig webbapplikation.

Hösten 2010 påbörjar Socialstyrelsen arbetet med att ta fram en webbapplikation och gemensam plattform för en enhetlig presentation av samtliga öppna jämförelser inom socialtjänst och hemsjukvård. Målgruppsanalysen är ett stöd för arbetet.

Mål

- Våren 2011 finns det en kravspecifikation för webbapplikationen och en upphandling av konsult har genomförts (prioritet 1)
- Hösten 2011 har arbetet med utveckling av webbapplikation påbörjats. (prioritet 1)
- Hösten 2012 finns en ny webbapplikation som har tagits i bruk. (prioritet 1)

Förutsättningar för att nå målen

För att nå målen krävs ett omfattande, resurs- och tidskrävande arbete som innefattar nyrekryteringar, IT-stöd och offentlig upphandling.

Övriga presentationer

Socialstyrelsen har utöver webbpresentationerna publicerat två tryckta analysrapporter om öppna jämförelser inom äldreomsorg och hemsjukvård: SKL:s öppna jämförelser inom vård och omsorg om äldre har publicerats i pappersformat.

Socialstyrelsen kommer att under åren 2011-2014 att presentera fördjupade analysrapporter med utgångspunkt i öppna jämförelser. Syftet är beskriva, följa upp och utvärdera socialtjänstens olika verksamheter och vilken utveckling som sker. Det kan handla om områden där de öppna jämförelserna visat på stora skillnader mellan olika kommuner, landsting eller mellan olika befolkningsgrupper och där orsakerna till skillnaderna behöver analyseras och utvärderas. Analyserna publiceras i Lägesrapporter, Social Rapport och andra utvärderingsrapporter.

Mål

- År 2014 har Socialstyrelsen presenterat fördjupade analyser som bygger på öppna jämförelser, inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden. (prioritet 1)

Styrning, samordning och samverkan

Styrning och samordning

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att, i samarbete med SKL, utveckla öppna jämförelser inom socialtjänsten. Samverkan sker med Vårdföretagarna och FAMNA. I arbetet deltar också flera andra intressenter som brukarorganisationer, enskilda kommuner, landsting, privata och ideella aktörer, professionsföreträdare och vetenskapliga experter.

Styrgrupp

Projektet styrs av en styrgrupp som består av Socialstyrelsens ledningsgrupp, det vill säga generaldirektören, överdirektören och avdelningscheferna. Styrgruppens uppgifter är att diskutera och fatta beslut om strategiska frågor som inriktning av och resurser för projektet, prioriteringar, övergripande projektplan och samspel med andra projekt.

Samordningsgrupp

Samordningsgruppen består av ledningarna för Socialstyrelsen, SKL, Vårdföretagarna och FAMNA. Samordningsgruppens uppgift är att främja utvecklingen av ett samstämt och effektivt arbete med öppna jämförelser. Gruppen diskuterar övergripande strategiska frågor och beslutar om presentationsformerna för öppna jämförelser.

Beredningsgrupp

Samtliga ärenden som ska tas upp i samordningsgruppen bereds av en grupp med representanter för Socialstyrelsen, SKL, FAMNA och Vårdföretagarna. Gruppen ska också fortlöpande föra diskussioner om utformningen av arbetet med öppna jämförelser.

Projektledning

Socialstyrelsen och SKL har utsett var sin projektledare vars huvuduppgift är att tillsammans samordna de delprojekt som ingår och att ansvara för utveckling av frågor som är gemensamma för samtliga delprojekt.

Projektledarna svarar också för samordning med andra projekt av betydelse för uppdraget. Varje delprojekt leds av en delprojektledare.

Referens- och dialoggrupper

Dialog sker inom delprojekten med olika grupper:

- Representanter för kommuner och landsting, Famna och Vårdföretagarna
- Representanter för berörda professionella grupper

- Representanter för brukargrupper

Samverkan

Arbetet med att utveckla öppna jämförelser och att utveckla tillgången på data om socialtjänst och hemsjukvård kräver ett omfattande samarbete eller kontakt med andra projekt eller utredningar.

Externa projekt/utredningar

Projektet i sin helhet och respektive delprojekt kommer att behöva hantera förslag från och tillvarata erfarenheter som gjorts i externa utredningar/ projekt. Exempel på sådana är

- Nationella IT-strategin
- Strategi för e-hälsa
- E-datautredningen
- SKL's arbete med öppna jämförelser, jämförelseprojektet med kostnad per brukare, KPB, plattformen för evidensbaserad praktik inom socialtjänsten samt SKL:s arbete utifrån överenskommelsen med regeringen om äldreområdet

Interna projekt

På Socialstyrelsen drivs för närvarande en rad närliggande utvecklingsprojekt med vilka en nära samordning krävs:

- Utveckling av öppna jämförelser, grunddata och indikatorer mm inom hälso- och sjukvården
- Utveckling av öppna jämförelser, grunddata och kvalitetsindikatorer mm inom psykiatriområdet
- Utveckling av öppna jämförelser inom primärvård
- Utveckling av ersättningssystem inom sjukvården
- Medverka i öppna jämförelser Folkhälsa
- Utveckling av statistik inom socialtjänsten (Paraplyprojektet)
- Arbetet med termer och begrepp inom projektet för Nationellt Fackspråk.

Risikanalys

Möjligheten att presentera öppna jämförelser av hög kvalitet är beroende av flera projektinterna faktorer men också på hur väl och hur snabbt andra pågående utvecklingsarbeten lyckas nå sina mål. För att projektet öppna jämförelser inom socialtjänst och hemsjukvård ska nå sina mål krävs

- tydligt definierade begrepp och termer som används av verksamhetsutövare inom socialtjänst och hemsjukvård
- valida och reliabla struktur-, process- och resultatindikatorer
- valida och reliabla indikatorer för att beskriva effektivitet
- tillgång till data om kvalitet, resultat och effektivitet som kan hämtas från register eller enkäter hos kommuner, landsting och privata utförare
- förordningar och föreskrifter som medger att data hämtas från kommuner, landsting och enskilda utförare och behandlas i nationella register
- väl utvecklade dokumentationssystem som implementerats och används inom socialtjänstens verksamheter
- IT-system hos kommuner, landsting och privata utförare som ger möjlighet att elektroniskt samla in data till öppna jämförelser från socialtjänstens och hemsjukvårdens dokumentationssystem till den nationella nivån
- en enhetlig nationell informationsstruktur inom socialtjänst och hemsjukvård.

För att uppnå detta krävs ett omfattande utvecklingsarbete såväl inom projektet öppna jämförelser som inom andra projekt som drivs av Socialstyrelsen, SKL och andra aktörer. Det fordrar också ändringar i lagstiftning som gör det möjligt för Socialstyrelsen att inhämta fler personnummerbaserade data än vad som idag är möjligt. Arbetet är också tids- och resurskrävande på såväl nationell och regional som lokal nivå.

Kommunikation

Planerad och samordnad kommunikation är en förutsättning för att öppna jämförelser ska nå ut och användas av målgrupperna.

Socialstyrelsen har anställt en informatör för projektet öppna jämförelser och håller på att rekrytera en webbutvecklare. Socialstyrelsens webbplats är navet i kommunikationen men även andra informationskanaler kommer att användas.

En omfattande målgruppsanalys genomförs av extern part och är klar i början av sommaren. Resultatet från den kommer att användas för att ta fram en övergripande kommunikationsstrategi för öppna jämförelser. Den ska vara klar i augusti 2010. Kommunikationsstrategin ska tydliggöra vilka målgrupper som finns och på vilket sätt och genom vilka kanaler Socialstyrelsen kommunicerar med dem. SKL, Vårdföretagarna och FAMNA är viktiga samarbetspartner och även deras roll i kommunikationen ska tydliggöras. Det kommer även att tas fram specifika kommunikationsplaner med aktiviteter för varje delområde. Dessa kommer att vara klara hösten 2010.

Socialstyrelsen och SKL sände i mars ut ett gemensamt brev till samtliga kommuner och landsting om inriktningen av öppna jämförelser under åren 2010-2014. Socialstyrelsen har också genom brev och meddelandeblad informerat kommuner och landsting om datainsamlingen för 2010. SKL har informerat om arbetet vid olika konferenser och seminarier.